

کلمات هم معنی

شروع : آغاز	انتها : آخر ، پایان
عادت : آنچه بر اثر تکرار رفتار همیشگی انسان می شود.	انگار : مثل این که
عالی : بسیار خوب	آفرید : خلق کرد
عظمت : بزرگی	بخشنده : کسی که چیزی را به دیگری می دهد.
فیروزه ای : به رنگ آبی متمایل به سبز	بوستان : پارک
محله : قسمتی از یک شهر یا روستا	بازارچه : بازار کوچک
اطراف : دور و بر	تیم : گروه
قنادی : شیرینی فروشی	ثبت نام : نوشتن اسم ، نام نویسی
کینه : دشمنی کسی را در دل داشتن	بغل : آغوش
گنبد : برآمدگی دایره ای شکل که بالای مسجد می سازند.	نگران : دلواپس
گلدسته : جای بلندی که در مساجد برای اذان گفتن می سازند.	خاطرات : یاد ها ، خاطره ها
صمیمی : همدل و مهربان	خیال : فکر
صاف : پاک	درون : داخل
لحظه : زمان	دکان : مغازه
سنجاقک : حشره ای زیبا و تند پرواز با دو بال نازک و چشمهایی بزرگ	دقت : توجه
	دیشب : شب گذشته
	مقابل : رو برو
	ناراحت : غمگین

نکات طلایی درس ۱ - " محله ما "

* محله یکی از نهادهای اجتماعی است. هر محله خیابان ، کوچه ، بازار ، مسجد ، مدرسه و..... دارد.

* آقای محمودپور وهاب شاعر شعر " خداوند رنگین کمان " است .

* آقای ناصر کشاورز شاعر شعر " پدر بزرگ " است .

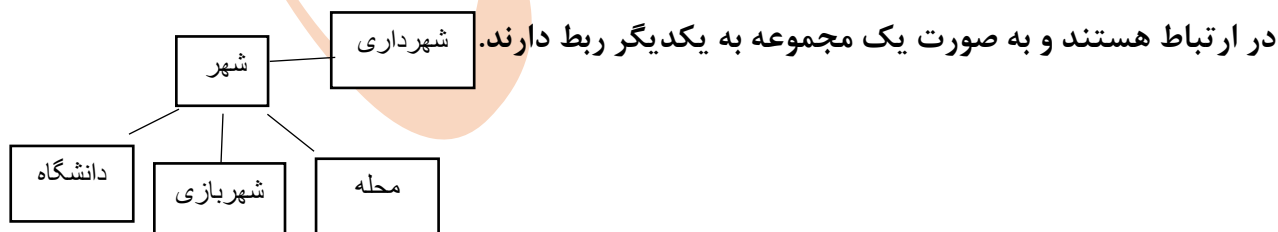
* با نشانه های جمع (ها-ان) در سال گذشته آشنا شدید و امسال با نشانه جمع (ات) آشنا می شوید. این نشانه ها بعد از اسم می آید و کلمه ها را جمع می بندند.

مانند: کتاب ها، یعنی چند کتاب   پسران : یعنی چند پسر   خاطرات ، یعنی چند خاطره ، خاطره ها
توجه : وقتی (ات) به اسم هایی اضافه شود که آخرشان (ه) دارند . (ه) آنها حذف می شود.

نکته ۱: در برخی از کلمات (ها-ان-ات) نشانه ی جمع نیست و جزء کلمه محسوب می شوند مثل :
اژدها ، بوستان ، شکلات

نکته ۲: برخی از کلمات که از زبان عربی وارد زبان فارسی شدن، دارای نشانه ی جمع نیستن ولی معنای جمع می دهند . مثل : کتب ، اخبار ، دقایق ، احادیث ، آثار ، فواید

* شبکه معنایی : بعضی وقت ها ما با دیدن و شنیدن یک واژه به یاد واژه هایی می افتید که با آن

کلمات هم معنی

آغاز : شروع	حرفه ای : کسی که در کاری مهارت دارد.
پیوسته : پی در پی ، به دنبال هم	بحث : گفت و گو
نرم نرمک : آرام آرام ، آهسته	بیشه : جنگل
ماهرانه : با مهارت ، استادانه	جنب و جوش : تلاش ، جنبش
شبيه : مثل ، مانند	موضوع : آنچه در مورد آن گفت و گو می شود.
دهانه : حکیم : انسان دانا و خردمند	صنوبر : نام درختی زیبا که برای اسم دختر هم استفاده می شود.
جلب نظر کردن : جلب توجه کردن	حیرت : شگفتی ، تعجب
مأمور : فردی که به فرمان کسی برای انجام کاری انتخاب شود.	مرئی : کسی که چیزی را یاد می دهد.
سفالی : ظرف یا شیء گلی	پونه : نوعی گیاه خوش بو
بلور : نوعی شیشه ی شفاف	باستانی : بسیار قدیمی ، کهنه
تنگ : پاچ سفالی یا شیشه ای که در آن آب می خوردند.	مَثَل : سخن کوتاه معروف

کلمات مخالف

بعد ≠ قبل	خوب ≠ بد
روز ≠ شب	پیشرفت ≠ پس رفت
آغاز ≠ پایان	دوست ≠ دشمن
مفید ≠ مضر	بیشتر ≠ کمتر
بهتر ≠ بدتر	اصلی ≠ فرعی
با نظم ≠ بی نظم	

نکات طلایی درس ۲ - " زنگ ورزش "

*استخر یک مکان ورزشی است.

*ورزش برای سلامتی و نشاط و تقویت بدن مفید است .

*برای ورزش کردن به صورت حرفه ای ، اول رشته ی ورزشی مورد علاقه ی خود را باید انتخاب کنیم

، سپس در آن رشته ، آموزش ببینیم و تمرین کنیم .

*هر مکانی در شهر برای هدف خاصی به وجود آمده است .

مانند : مدرسه ، مکان آموزشی است . مسجد ، مکان دینی است .

"*ضرب المثل " سخن کوتاه و مشهوری است که به داستانی عبرت آمیز اشاره دارد و به جای

توضیح بیشتر می آید . مثال : آشپز که دوتا شد آش یا شور می شود یا بی نمک .

در مواقعی که کاری را به چند نفر واگذار کنیم و آنها با هم هماهنگ و هم نظر نباشند ؛ نتیجه ی خوبی

حاصل نشود این ضرب المثل کاربرد دارد.

*از کنار هم گذاشتن چند جمله ، یک "بند" ساخته می شود .

*بعضی از واژه ها مخالف یکدیگر هستند . مانند :

گرما	سرما
گرمزدگی	سرماخوردگی
آب بازی	برف بازی

*فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از نهاد های فرهنگی است که برای حفظ و رشد زبان فارسی ،

تلاش می کند . یکی از وظایف فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ساختن واژه های فارسی ، به جای کلمه

های خارجی است . مثلاً واژه ی فارسی " رایانه " به جای کلمه خارجی " کامپیوتر " قرار دارد .

*جز اصلی جمله فعل است . فعل (کلمه که معمولاً در آخر جمله می آید و به معنی کاری است که در

جمله انجام شده) ؛ یکی دیگر از اجزاء جمله فاعل است . فاعل (کننده ی کار ، کلمه ای است که معمولاً

در اول جمله می آید و به معنای کسی است که فعل را انجام داده است) - فعل و فاعل در جمله باید

باهم هماهنگ باشد.

کلمات هم معنی

گردش علمی: گردش دسته جمعی دانش آموزان
دامنه ی کوه بخش شیب دار پایین کوه
هم فکری: باهم درباره ی موضوعی فکر کردن
گزارش: شرح و بیان کارهای انجام شده
باعث: دلیل
گویا: رسا، روشن
دلپذیر: دلخواه و پسندیده
لذت: حالت خوشایند و خوب
دل نشین: خوشایند
نشاط: شادی
چشمه: جایی که آب از زیر زمین بیرون می جوشد.
پونه ی وحشی: نوعی گیاه و سبزی خوشبو
نمایده: کسی که از طرف گروه کاری انجام می دهد.

غرق شدن: فرو رفتن و خفه شدن در آب
ایزد: خداوند
آشغال: زباله
محیط: مکان اطراف
آلودگی: کثیفی
طبیعت: بخشی از جهان هستی
قله: نوک کوه
روان: جاری
نگریست: نگاه کرد.
اهمیت: با ارزش و مهم بودن
عبور کردن: گذر کردن
جوی: گذرگاه باریکی که آب از آن می گذرد.
لب رود: کنار رود

کلمات هم خانواده

آموزگار - آموزش - آموزشگاه
آفریده - آفرینش - آفرید - آفریدگار
نظم - ناظم - منظم - تنظیم - نظام
تقسیم - قسمت - مقسوم - قاسم
علمی - علم - عالم - معلم - تعلیم - علوم

تشکر - شکر - متشکر - شاکر
دوست - دوستی - دوستانه
بخشش - بخشیدن - بخشنده - بخشایش
عبور - عابر - معبر
پاکیزه - پاکان - پاک

طبیعت - طبع - طبیعی

کلمات مخالف

دانش آموز - دانشمند - دانش - دانشجو

آلوده ≠ پاک

گذشته ≠ آینده

اول ≠ آخر

جلو ≠ عقب

تمیز ≠ کثیف

بیماری ≠ سلامتی

وحشی ≠ اهلی

شادی ≠ غم

کوتاه ≠ بلند

نکات طلایی درس ۳ " آسمان آبی ، طبیعت پاک "

- * ما باید به پاکیزگی محیط زندگی خود اهمیت دهیم.
- * ریختن آشغال و زباله در کوچه و خیابان و جوی آب باعث آلودگی شهر و بیماری می شود .
- * اگر به همه چیز خوب نگاه کنیم زیبایی های طبیعت و آفریده های خدا را بهتر می بینیم .

* به این سه کلمه توجه کنید:

حرف های " ن ، ظ ، م " در هر سه کلمه وجود دارد. به این معنی این سه کلمه توجه کنید :

نظم: ترتیب منظم: مرتب بودن ناظم: کسی که چیزها را مرتب می کند.

همانطور که میبینی سه کلمه نظم ، ناظم و منظم سه حرف دارند که مثل هم است و معنی این سه کلمه به همدیگر شباهت دارد. به این کلمات "هم خانواده" می گوئیم .

* نکته : برای هم خانواده بودن کلمات سه شرط لازم است - یک « داشتن حرف مشترک - دو » داشتن ارتباط معنایی سه « به ترتیب بودن حروف مشترک در کلمه (ع م ل - در عمل و عالم / علم هم خانواده نیست - ع ل م)

* کتاب های درسی به زبان فارسی نوشته می شوند اما تا به حال دقت کرده اید که وقتی با دوستان صحبت می کنید ، شکل جمله هایتان با وقتی که از روی کتاب مطلبی می خوانید فرق دارد ؟

مثال: دیوارای خونه ما آبیّه . (حالت گفتاری) دیوارهای خانه ما آبی است . (حالت نوشتاری)

* وقتی دو کلمه با یکدیگر ارتباط داشته باشند آنها را با نشانه " یا " ی " به هم وصل میکنیم و می خوانیم . اگر حرف آخر کلمه « ه » باشد معمولاً به جای " - " ربط از " ی " ربط استفاده می کنیم .

بچه / بازیگوش ← بچه ی بازیگوش   ظرف / عسل ← ظرفِ عسل

* نکته : به نوشته های کوتاهی که درباره ی یک موضوع است و جمله های آن باهم ارتباط معنایی دارند یک " بند " می گویند.

* شاعر هم شعر "همبازی" آقای اسدالله شعبانی میباشد.

کلمات هم معنی

مشورت: نظر دیگران را خواستن

ناراضی: ناخشنود

گوش خراش: صدای بلند آزاردهنده

غصه: غم و اندوه

آسیب: صدمه

تشکجه: تشک کوچک

حاضر: آماده، آنکه غایب نیست.

ترقه: نوعی بمب دست ساز کوچک

یقین بدان: شک نکن، مطمئن باش

کنجکاوی: علاقه مند به دانستن چیزی

آلودگی صوتی: هر صدای بدی که انسان را آزار می دهد.

سکوت: بی صدا

منتظر: چشم به راه

احوالپرسی: حال کسی را پرسیدن

روزنامه دیواری: نوشته ای از مطالب گوناگون که

زیان آور: آنچه موجب آسیب شود.

معمولاً در مدرسه، تهیّه و به دیوار می چسبانند.

فیشفشه: نوعی اسباب بازی که در آن باروت می ریزند و هنگام سوختن نورافشانی می کند.

نگران: دلواپس

منظم: مرتب و بانظم

کلمات هم خانواده

انواع - نوع - متنوع

منتظر - ناظر - نظر - انتظار

مشغول - شغل - اشغال - شاغل

صبر - صابر - صبور

کلمات مخالف

لبخند ≠ گریه

منظم ≠ بی نظم

کم ≠ زیاد

بی صبرانه ≠ صبورانه

گوش خراش ≠ گوش نواز

آلودگی ≠ پاکیزگی

شروع ≠ پایان

اضافه ≠ کم

وارد شد ≠ خارج شد

کاهش ≠ افزایش

صدای بلند ≠ صدای آهسته

سکوت ≠ سرو صدا

زیان آور ≠ مفید

عجول ≠ صبور

نکات طلایی درس ۴ - " آواز گنجشک "

* آلودگی صوتی یعنی سر و صدایی که باعث آزار و اذیت انسان می شود. صداهایی مثل صدای بلندگو، بوق ماشینها، گریه کودکان، صدای دانش آموزان و..... از منابع آلودگی صوتی می باشند. آلودگی صوتی باعث خستگی شده و دقت ما را برای درس خواندن و گوش دادن به سخنان دیگران کم میکند.

* بهداشت من ، یعنی رعایت کارهایی که خودمان و بهداشت شخصی مربوط می شود - بهداشت ما ، یعنی رعایت کارهایی که به جامعه و محیط اطراف مربوط می شود.

* گاهی می توان به آخر کلمات " ی " اضافه کرد مانند: " کتابی ، درختی " اما وقتی حرف آخر کلمه " ه " باشد به جای " ی " " ای " اضافه کنیم . مانند شانه ← شانه ای ← ستاره ← ستاره ای

* در هر متن از نشانه های نگارشی استفاده می شود. نشانه های نگارشی باعث میشود متن راحت تر خوانده و درک شود.

* ویرگول " ، " برای مکث کردن می آید. جای قرار گرفتن ویرگول ممکن است معنی و مفهوم جمله را تغییر دهد. مانند: پدر علی ، یک کتاب خرید. پدر ، علی یک کتاب خرید.

* نقطه " . " در پایان جمله می آید. مانند: مینا به مدرسه آمد.

* علامت تعجب " ! " در پایان جمله تعجبی ، پایان جمله و دعا و آرزو یا تاکید آورده می شود. به به چه بوی خوبی!

* علامت سوال " ؟ " در پایان جمله های پرسشی استفاده می شود .

آیا این کتاب را خوانده ای ؟

* علامت دونقطه " : " موارد - هنگام معنی کردن کلمه ها - قبل از اینکه سخن کسی را بیان کنیم علامت برای نقل کردن سخن کسی استفاده می شود.

* علامت نقطه ویرگول " ؛ " برای نشان دادن مکث بیشتر از ویرگول و کمتر از نقطه به کار می رود. در پایان جمله ای که خود کامل است ، اما با جمله یا عبارت بعد جمله ای کامل تر می سازد.

* ضرب المثل " هر چه کنی به خود کنی " به این معنی است که ما نتیجه ی اعمال خود را می بینیم ، اگر خوبی بکنیم خوبی و اگر بدی به کنیم بدی به سمت ما می آید - این مثل در مواقعی به کار می رود که فردی نتیجه ی بدی خود را دیده است.

* برای اینکه بتوانیم درباره ی یک موضوعی ، یک یا چند بند بنویسیم بتر است ابتدا یک شبکه ی معنایی از موضوع مورد نظر تهیه کنیم و سپس در مورد هر کدام از آنها یک یا چند جمله بنویسیم و آنها را با هم ارتباط دهیم . جمله های یک بند باید در مورد یک موضوع باشند و با هم ارتباط داشته باشند. اگر این جمله ها با هم ارتباط نداشته باشند ، "بند" تشکیل نمی شود ؛ بلکه چند جمله پراکنده ، ساخته شده است که به هم ربطی ندارند.

کلمات هم معنی

بزرگر : کشاورز	کشتزار : مزرعه
بلد رچین : نام یک پرنده که در مزرعه ها زندگی می کنند.	انتظار : صبر ، شکیبایی
درو : برداشت	صحرا : بیابان
خویشان : اقوام ، نزدیکان	تعجب : شگفت زده شدن
دهقان : کشاورز	دلیل : علت ، سبب
آشیانه : لانه	تصمیم : انتخاب
	ده : روستا

کلمات هم خانواده

خطر - اخطار - خطر ناک	دنبال - دنباله - دنبال کننده
شکر - تشکر - متشکر - شاکر	ترسیده - ترس - ترسناک
گرم - کرامت - کریم	خویشان - خویش - خویشاوند
زندگی - زنده - زندگانی	تصمیم - مصمم

کلمات مخالف

ترس ≠ شجاعت	خراب ≠ سالم	نگرانی ≠ آرامش
تیز ≠ کند	فردا ≠ دیروز	زودتر ≠ دیرتر

نکات طلایی درس ۵ " بلدرچین و برزگر "

* ما برای انجام دادن کارهایمان نباید به امید دیگران باشیم.

* باید در زندگی تلاش کنیم و درست تصمیم بگیریم .

* در زبان فارسی بعضی از کلمه ها مانند هم نوشته میشوند، یعنی املاي آنها شبیه به هم است اما از

نظر خواندن و معنی با هم تفاوت دارند؛ به این کلمه ها " کلمات متشابه " می گویند.

مثال: پَر = پَر پرندگان زیبا است. پُر = لیوان زهرا پُر از شیر است .

* گاهی ممکن است تلفظ کلمات مثل هم باشند اما معنای متفاوتی داشته باشند.

مثال : هر روز یک لیوان شیر میخورم .

شیر آب چکه می کند .

شیر در جنگل زندگی می کند.

* در هر جمله " فعل " به ما اطلاع می دهد، که آن جمله در چه زمانی اتفاق افتاده است. اگر فعل یک

جمله زمان حال را نشان بدهد می گوئیم ؛ جمله " زمان حال " دارد.

فعل های (است ، هستم ، می خورد ، می کنم ، می روند و.....) همه دارای زمان حال هستند یعنی

همین حالا انجام می شوند. بیشتر فعل ها در زمان حال دارای پیشوند " می " هستند.

* نکته : توجه داشته باشید که همه ی فعل هایی که " می " دارند معنی زمان حال ندارند و " می "

آنها به معنی (استمرار و همیشه انجام شدن آن است) مانند : می شد ، می پختم ، می دوخت.

* نکته : همه ی فعل های زمان حال " می " ندارند. مانند : است ، هستی

* هر بند از چند جمله ساخته می شود که یک مطلب را می رساند. وقتی جمله های یک بند به هم

مربوط باشند، خواننده به راحتی منظور نوشته را می فهمد.

کلمات هم معنی

هم نوعان : هم جنس	پیشروی : به جلو رفتن
فداکار : از خود گذشته	دلیرانه : شجاعانه
جاودانه : چیزی که تا ابد بماند.	ریزش : فرو ریختن
إشغال : جایی را بزور گرفتن	حتمی : قطعی
نارنجک : نوعی بمب دستی	افتخار : سربلندی
غروب : پایان روز	واقعه : اتفاق
چوب دستی : عصا	پای کوبی : شادی کردن
فانوس : نوعی چراغ نفت سوز	طراوت : تازگی
افتخار آفرین : کاری که باعث سربلندی می شود.	تانک : خودروی بزرگ جنگی که مسلسل و توپ دارد.
شریف : بزرگواری	جنگ تحمیلی : وقتی کشوری به ما حمله کند و ما
بی ادعا : کسی که ادعا ندارد.	مجبور به دفاع از خود و جنگیدن باشیم.
ناودان : لوله ای که آب پشت بام از داخل آن پایین می	سرمشق : الگو
آید.	جلوگیری : پیشگیری
اشتیاق : شوق و علاقه	کینه : دشمنی کسی را در دل داشتن
آغوش : بغل	لبریز : پُر

کلمات هم خانواده

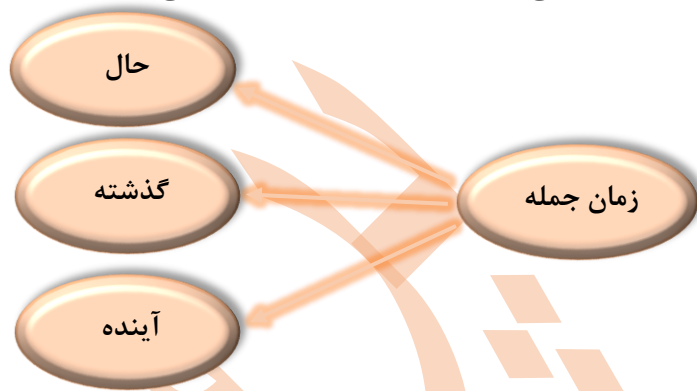
شریف - اشراف - شرف	اشتیاق - شوق - مشتاق
سرعت - سریع - تسریع	شهادت - شهید - شاهد
موفقیت - موفق - توافق	احترام - محترم - حریم - حرم

کلمات مخالف

بزرگ ≠ کوچک	همیشه ≠ هرگز	شجاع ≠ ترسو
پیشروی ≠ عقب نشینی	موفقیت ≠ شکست	زندگی ≠ مرگ
سرد ≠ گرم	غروب ≠ طلوع	به سرعت ≠ به آرامی
زیر ≠ رو	بسته ≠ باز	حتمی ≠ احتمالی

نکات طلایی درس ۶ "فداکاران"

- * در این درس با شخصیت‌های فداکار ایرانی مانند شهید محمد حسین فهمیده ، ریزعلی خواجوی ، حسن امیدزاده ، شهید سهام خیام و ..... آشنا می شوید.
- * فداکار کسی هست که جان خود را فدا می کند و ما باید به این انسان‌ها احترام بگذاریم.

- * فعل جمله می تواند مربوط به "زمان گذشته" باشد یعنی معنی کاری که قبلاً انجام شده را بدهد.
- * زمان گذشته: همه کارهایی که قبلاً انجام دادیم و به پایان رساندیم مربوط به گذشته است مانند : رفتم ، می رفت ، می شد ، کرده بود ، گذاشت ، پرسید

- * به کلماتی که به آخر جمله اضافه می شود و کلمه ی جدید ساخته می شود "پسوند" می گوید.
- * "پسوند کش" از ترکیب اسم + کش کلمه ی جدید به معنای تازه ای درست می شود. مانند: خط کش: وسیله‌ای است که با آن ، خط می کشند .

- * به کلماتی که از ترکیب یک کلمه با پسوند ساخته می شوند؛ "کلمه های مرکب" می گویند.

- * اولین کار برای نوشتن بند "انتخاب یک موضوع مناسب" است.

- * شاعر شعر "مثل باران" ، آقای مجید ملامحمدی است.

کلمات هم معنی

فرمانروا : حاکم	جوز : گردو
گودال : چاله	بهانه : دلیل غیر منطقی
به بار آمدن : نتیجه دادن	اندر آن : در آن
کاموا : نوعی نخ که با آن لباس زمستانی می بافند.	عاقبت : سرانجام
قرض گرفتن : پول یا چیزی را از کسی گرفتن و بعد از مدتی پس دادن	باصفا : باطراوت
ارژن : دانه ی ریز و براق که خوراک پرندگان است.	ز : از
	قوی گردد : بزرگ و تنومند شود.
	جستی زد : پرید

کلمات هم خانواده

مختلف - اختلاف - خلاف

خبر - اخبار

دقت - دقیق

قوی - مقوی - تقویت

کلمات مخالف

جوانان ≠ پیران
دور ≠ نزدیک
باخبر ≠ بی خبر
پر ≠ خالی

شاید ≠ حتماً
نرم ≠ سفت
زنده ≠ مرده
خیلی ≠ کم

نکات طلایی درس ۷ " کار نیک "

* ما باید در انجام دادن کارهایمان صبر و حوصله داشته باشیم و از خداوند به خاطر نعمت هایی که به ما داده است ، تشکر کنیم. انسان باید تا آخرین لحظه برای زندگی تلاش و کوشش کند و به فکر آینده باشد.

* در درس های گذشته در مورد زمان جمله (زمان حال - زمان گذشته) آشنا شدیم ؛ در این درس به سراغ زمان آینده می رویم.

* زمان آینده: کارهایی است که بعداً انجام می دهیم .

مانند: من سال بعد به کلاس چهارم خواهم رفت

* نکته: اکثر فعل های زمان آینده دارای " خواهم ، خواهی و..... " است ؛ اما همیشه این طور نیست. گاهی فعل معنی آینده می دهد و نشانه ای ندارد.

مانند: بشوی ، بیاید ، بروم

* پیشوند: به کلمه ای که به اول کلمات دیگر اضافه می شود و کلمه ای جدید با معنای جدید می سازد پیشوند می گوئیم.

* اگر سر + کلمه ای شود ، کلمه تازه ای درست می شود.

مانند: سر + حال ← سر حال: به معنی شاد

* برای نشان دادن مالکیت یک شیء گاهی کافی است به آخر کلمه ی اسم آن " -م " یا " -ش " اضافه کرد.

مانند: کتابم - دفترش - مادرم

* اما اگر حرف آخر کلمه " ه " باشد باید به آن " اش " یا " ام " اضافه شود.

مانند: خانه اش - میوه ام

* حکایت: به داستان های کوتاهی که از گذشته هستند و دارای یک پند یا نصیحت اخلاقی برای خواننده هستند، حکایت می گویند.

کلمات هم معنی

کلام : سخن	جبرئیل : فرشته ی وحی
نیازمند : فقیر	ضعیف : ناتوان و بی حال
فرمان : دستور	فوری : سریع
کهنه : قدیمی	لطیف : نرم
جاری : روان	قیام : بلند شدن ، ایستادن
فرمود : امر کرد	سکوت : خاموشی ، بی صدایی
قنوت : بخشی از نماز که دست ها را جلوی صورت می گیریم و دعا می خوانیم.	سعادت مند : خوشبخت
رکوع : حالتی خمیده مانند تعظیم کردن در نماز	زمزمه : آهسته حرف زدن ، پیچ پیچ
ماهتاب : مهتاب	عطر : ماده ای خوشبو
غرق : فرو رفتن در آب	قامت : قد
	همهمه : شلوغی ، سروصدا

کلمات هم خانواده

فرمان - فرمود - فرمانده	لطیف - لطافت - لطف
کلام - تکلم - متکلم	سعید - سعادت - مسعود - مساعد

کلمات مخالف

لطیف	خشن
ضعیف	قوی
فقر	ثروتمند
نرم	کهنه

نکات طلایی درس ۸ "پیراهن بهشتی"

- * حضرت فاطمه (س) دختر حضرت محمد(ص) و همسر حضرت علی(ع) است.
- * حضرت فاطمه (س) بسیار مهربان بودند و به نیازمندان کمک می‌کردند .
- * در این درس با علائم (ص) - (س) - (ع) در پایان نام بزرگواران دین آشنا می‌شویم .
- * (ص) صلی الله و علیه و آله ، فقط برای حضرت محمد کاربرد دارد. مانند : حضرت محمد(ص)
- * (س): سلام الله علیه و آله ، برای بانوان معصوم دین ، مانند: حضرت فاطمه (س)
- * (ع) علیه السلام ، برای امام و پیامبران (غیر از حضرت محمد و امام زمان ؛ مانند: حضرت علی(ع)
- * (عج) عجل الله فرجه ، فقط برای امام زمان کاربرد دارد. مانند : حضرت مهدی (عج)
- * پیشوند " خوش " : با اضافه کردن (خوش) به ابتدای کلمه ، کلمه جدیدی درست می‌شود .
خوش+حال : خوشحال یعنی کسی که خوشحال است .
- * شعر " لحظه سبز دعا " ، آقای قیصر امین پور است.
- * اگر در آخر کلمه ای ه با صدای ا باشد و بخواهیم نشانه ی "گی" یا "گان" را به آن اضافه کنیم حرف ه حذف می‌شود . مانند:
زنده+گی: زندگی   ستاره+گان: ستارگان
- * حالت هایی مثل عصبانیت ، شادی و غم در چهره افراد در نوع صحبت و رفتار آنها با یکدیگر تأثیر دارد و می‌توان با اجرای نمایش این حالت ها را نشان داد .
- * تمام جمله های یک بند ، باید درباره موضوع آن ، توضیح دهند .

کلمات هم معنی

نغمه: سرود، صدای خوش
چشم نوار: زیبا، قشنگ
زعفران: گیاهی خوشبو و زرد زنگ که ارزش غذایی دارد.
غایب: پنهان از چشم، آنکه حضور ندارد.
خیره شدن: با دقت به چیزی نگاه کردن
جویبار: جوی بزرگ

زلزال: روشن و صاف
فروغ: روشنایی
سرحال: بانشاط
بی انتها: بی پایان
دید: چشم
استوار: محکم
دل نشین: خوشایند

کلمات هم خانواده

اطراف - طرف - طرفین
حس - احساس - حساس
مهدی - هادی - هدایت

رنگارنگ - رنگی - رنگین
ظهور - ظاهر - مظهر
منتظر - انتظار - منظره - نظر - ناظر

کلمات مخالف

بهترین $\neq$ بدترین
زیبا $\neq$ زشت
آفتاب $\neq$ مهتاب
بلند $\neq$ کوتاه

غایب $\neq$ حاضر
انتها $\neq$ ابتدا
سخت $\neq$ آسان
بی انتها $\neq$ محدود

برشته $\neq$ خام
دور $\neq$ نزدیک
فروغ $\neq$ تاریکی
همه $\neq$ هیچ

نکات طلایی درس ۹ "بوی نرگس"

- * حضرت مهدی (عج ...) امام دوازدهم ما شیعیان است.
- * حضرت مهدی (عج ...) از نظرها غایب است و روزی ظهور خواهد کرد. ما باید از منتظران ظهور حضرت مهدی (عج ...) باشیم.
- * نیمه شعبان روز تولد حضرت مهدی (عج ...) است .

* پیشوند " دل " : اگر دل + کلمه شود ، کلمه ی جدیدی درست می شود .

مانند: دل + نشین

- * فعل مهمترین بخش جمله است ، اگر جمله ای فعل نداشته باشد ، ناقص است و معنی نمی دهد ، اما فعل خودش به تنهایی می تواند یک جمله ی کامل باشد. جمله کامل معنی کاملی دارد.
- مانند: رفتم
- * جمله ناقص معنی کاملی ندارد.
- مانند : دیروز و من و مادرم .....

- * برای نوشتن یک موضوع کلی باید از موضوع های کوچک استفاده کرد. این کار نوشتن را آسان تر و منظم تر می کند.

- * ضرب المثل "هنوز دو قورت و نمیش باقیست" در مواقعی به کار می رود که فردی زیاده خواهی کند و از ما توقع های بیشتر از توانمان داشته باشد.

کلمات هم معنی

مراقب: نگهبان	آسیب: صدمه
گشوده ای: باز کرده ای	تپش: ضربان
آزرده: ناراحت	خالق: آفریننده
اغلب: بیشتر	یکتا: تنها، یگانه
صفا: پاکی، صمیمیت	شفا: درمان
دوش: شانه ی انسان	نقش: تصویر
اکنون: حالا	استاد: کسی که در کاری مهارت دارد.

کلمات هم خانواده

اغلب - غالب - غلبه - مغلوب	خلاصه - خلاص - اخلاص - خلوص
مراقب - رقیب	ضربان - ضربه

کلمات مخالف

آشنا ≠ غریب	باسواد ≠ بی سواد
خیالی ≠ واقعی	سوار ≠ پیاده

نکات طلایی درس ۱۰ " یار مهربان "

* کتاب یار و دوست ما است. ما باید در نگهداری کتابهایمان بکوشیم و آنها را تمیز و مرتب نگه داریم. با خواندن کتاب علم و دانش ما بیشتر می شود. در این درس کتاب انگار جان دارد و با ما صحبت می کند.

* پسوند " مند " : با اضافه کردن (مند) به یک کلمه، کلمه های جدید با معنای جدید با معنای

(صاحب چیزی بودن) درست می شود. مانند: هنر+مند = هنرمند یعنی کسی که هنر دارد.

* چون بند کوتاه است نوشتن درباره یک موضوع کلی در یک بند ممکن نیست یادمان باشد حتما موضوع کلی را به موضوعات کوچک تقسیم کنید و درباره موضوع خود با یکدیگر گفت و گو کنیم تا بهتر و زیباتر بنویسیم.

* در درس گذشته آموختیم که گاهی برخی از جمله ها یک کلمه ای هستند. (فعل به تنهایی یک جمله کامل محسوب می شود). برخی از فعل ها با فاعل کامل می شوند. مانند:

یوسف آمد. سعید رفت. بچه ها خندیدند.

برخی از جمله ها علاوه بر فاعل نیاز به بخش دیگری هم دارند. به جمله ی " پدر آورد " دقت کنید. با خواندن این جمله در ذهن ما این سوال شکل می گیرد که پدر " چه چیزی را آورد ؟ " یعنی این جمله باید کامل تر شود. پاسخ این سوال " مفعول " است.

ما باید جمله را کامل کنیم که سوالی ، ذهن شونده را مشغول نکند یعنی باید بگوییم....

پدر ماشین را آورد. ← مفعول

* شاعر شعر "نقاش دنیا" ، خانوم نسرين صمصامی است.

کلمات هم معنی

حاتم طایی: شخصی که به بخشندگی شهرت دارد.	به حاجتی: برای کاری
آرامگاه: قبر، مزار	فراهم نهاده: آماده کرده
أمرا: امیران، فرمانروایان	سماط: سفره
خارکن: کسی که کارش کندن خار است.	جوان مردی: مردانگی
بزرگ همت تر: بخشنده تر و با گذشت تر	خلق: آفرینش
پشته: توده، تپه	آثار: جمع اثر
حاجت: نیاز، احتیاج	گرد آمدن: جمع شدن
حکایت: داستان کوتاهی که پند و اندرزی را بیان می کند.	آرامش: آسودگی
احادیث: جمع حدیث، سخنان پیامبران و امامان	خلیفه: جانشین، نماینده
هراسان: ترسناک	مژده: خبر خوب
خواب گزار: کسی که خواب دیگران را تعبیر می کند.	همّت: تلاش
مجازات: تنبیه	عمل: کار
حفظ: نگه داری	خویش: خود
زیارت: دیدار کردن از آرامگاه امامان و بزرگان دین	مَنّت: به کسی خوبی کردن و به روی او کشیدن.
	راز: سرّ، آنچه در درون انسان است.

کلمات هم خانواده

احادیث - حدیث - محدّثه	عمل - عامل - معامله	افتخار - فاخر - مختفر
کامل - تکمیل - کمال	شعر - شاعر - مشاعره	خلق - خالق - مخلوق
أمرا - امیر - امر	حاصل - محصول - محصل	سفر - مسافرت - سفیر

کلمات مخالف

جوان مردی $\neq$ نامردی	بیشتر $\neq$ کمتر
کامل $\neq$ ناقص	بالارزش $\neq$ بی ارزش

نکات طلایی درس ۱۱ " نویسنده ی بزرگ "

* سعدی یکی از شاعران ایرانی است و کتاب‌های بوستان و گلستان از کتاب‌های او می باشد. سعدی اهل شیراز بود. آرامگاه این نویسنده و شاعر بزرگ در شهر شیراز است. کتاب گلستان سعدی ، پر از حکایت های آموزنده می باشد که حکایت حاتم طایی و راز جعبه ، نمونه هایی از حکایت های آن هستند.

* حکایت ، داستان کوتاهی است که از زمانهای گذشته بر جای مانده است و با پند ، اندرز و نصیحت همراه است و تجربه ای از زندگی را بازگو می کند.

* پسوند "ستان" : اگر اسم + ستان شود کلمه ی جدیدی درست می شود که معنی جا و مکان می دهد. بیمار + ستان : بیمارستان یعنی جایی که در آن بیمار است .

* جملات یک نوشته با توجه به موضوع باید به ترتیب آورده شود. انتخاب موضوع کوچک هنگام بندنویسی ، از پراکندگی مطالب بند جلوگیری می کند.

* حکایت "راز جعبه" درمورد رازداری است.

کلمات هم معنی

نهراسیم : نترسیم	زرخیر : دارای خاک حاصل خیز
دل انگیز : خوب و زیبا	فریبا : بسیار زیبا
رونق : رواج	خلیج : به پیش رفتگی نسبتاً وسیع آب در خشکی
پرورد : پرورش داد	برازنده : مناسب ، شایسته
طمع : زیاده خواهی ، حرص	گسترد : پهن کرد
می ربایند : می دزدند	زادگاه : محل تولد
مقدس : با ارزش و مهم	حریص : طمع کار

کلمات هم خانواده

عاشق-عشق-معشوق	حریص-حرص	عزیز-عزت
حفظ-حافظ-محافظ	خطر-اخطار	صبور-صابر-صبر
نعمت-نعیم-انعام	مقدس-قدس-قداست	خدمت-خادم

کلمات مخالف

رونق ≠ کسادی	باز ≠ بسته	صبور ≠ عجول
عزیز ≠ زلیل	هست ≠ نیست	حریص ≠ قانع

نکات طلایی درس ۱۲ " ایران عزیز "

* کشور عزیزمان ایران است. کشور ما شاعران ، نویسندگان ، دانشمندان و پهلوانان بسیاری دارد. ما باید به پرچم کشور خود احترام بگذاریم و در مقابل دشمنان از کشور دفاع کنیم. ما دانش آموزان وظیفه داریم که خوب درس بخوانیم تا برای کشورمان ایران فرد مفیدی باشیم .

* شعر : ما برای عواطف و احساسات از نوشته های زیبایی که اغلب دارای آهنگ است ، استفاده می کنیم که شعر نام دارد. درس « ایران عزیز » نمونه ای از یک شعر است.

دارای آهنگ باشد.

پس لازمه ی اینکه نوشته ای شعر باشد دو چیز است.

دارای عواطف و احساسات باشد.

* پسوند " دان " : اگر اسم + دان شود کلمه جدیدی درست می شود، که نشان دهنده ی جای همان کلمه ای است که با " دان " ترکیب شده است.
مانند: گلدان: جای گل نمکدان : جای نمک .

* در بند نویسی هرچه ما درباره ی موضوع اطلاعات و آگاهی بیشتری داشته باشیم، کار نوشتن ما ساده تر خواهد بود. پس باید هنگام انتخاب موضوع به موضوعی پردازیم که درباره ی آن بیشتر می دانیم.

کلمات هم معنی

ملّی : مربوط به همه ی مردم یک کشور	حلوا : نوعی خوراکی با آرد
سربلندی : احساس افتخار داشتن	دفاع : محافظت و نگه داری
همبستگی : اتّحاد ، همدلی	رزمنده : جنگجو ، مبارز
قِل خوردن : غلتیدن	دلورانه : شجاعانه
مرزنشینان : کسانی که در مناطق مرزی زندگی می کنند.	مشورت : نظر دیگران را خواستن
	شبيه : مثل ، مانند

کلمات هم خانواده

رسم - مرسوم - رُسوم	معروف - عارف - تعریف	نظر - ناظر - نظارت
بحث - مباحث - مباحث	اتّحاد - متحد	مختلف - خلاف - اختلاف
درس - دروس - مدرسه	مشورت - مشاوره	صنعت - صنایع

کلمات مخالف

اصلی ≠ فرعی	گروهی ≠ فردی	آباد ≠ خراب
گذشته ≠ آینده	شجاعانه ≠ بزدلانه	جلو ≠ عقب

نکات طلایی درس ۱۴ " ایران آباد "

* کشور عزیزمان ایران نام دارد. در این درس با تاریخ ، زبان ، پرچم ، آب و هوای کشورمان ایران و ..... آشنا میشویم. مرزنشینان انسانهایی پر تلاش هستند که نگهبان اصلی کشور هستند و در مناطق مرزی زندگی می کنند.

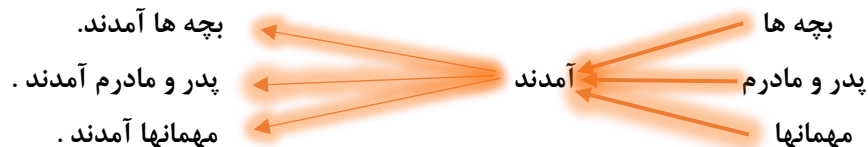
* تکیه به قرآن و اسلام و پیروی از رهبر باعث اتحاد مردم می شود. خلبانانی چون شهید عباس دوران ، احمدی کشوری ، علی اکبر شیروودی ، عباس بابایی ، مصطفی اردستانی و ..... دلاورانه پرواز کردند و میهن را حفظ کردند. ما اگر همیشه یاور هم باشیم و از خدای بزرگ یاری بجویم ، موفق می شویم.

* پسوند " ی " : اضافه کردن نشانه " ی " به آخر بعضی از کلمات که مربوط به شغل می شود کلمات جدیدی را درست می کند، که معنی محل کار آن افراد ساخته می شود. مانند:

قصاب + ی ← قصابی محل کار او است.

* شاعر شعر " وطن " ، آقای محمدتقی بهار است. (ملک الشعرا)

* فعل و فاعل در جمله باید باهم هماهنگ باشند. اگر این هماهنگی وجود داشته باشد جمله اشتباه است. مثلا جمله ی " او آمدند. " اشتباه است ، فعل " آمدند " با فاعل های زیر هماهنگ است .
مانند:

* اولین جمله ی هر بند ، قسمت اصلی آن بند است و به آن "جمله ی موضوع" می گویند.

کلمات هم معنی

کبود: رنگ آبی تیره	أفق: کنار آسمان
می خیزد: بلند می شود	بی خیال: خونسرد، بیش از حد آرام
زالال: روشن و صاف	غوطه: فرو رفتن در آب
رام: آرام	دل گشا: خوش منظره و باصفا
وطن: میهن	پهناور: وسیع، گسترده

کلمات هم خانواده

مثل - مثال - امثال	پاک - پاکیزه - پاکان
آرامش - آرام - رام	لذت - لذیذ

کلمات مخالف

پاک ≠ آلوده	پیدا ≠ پنهان
شاد ≠ غمگین	خواب ≠ بیدار
می خیزد ≠ می نشیند	روشن ≠ تاریک
پیش ≠ پشت	نرم ≠ زبر

نکات طلایی درس ۱۵ " شعر دریا "

* دریا یکی از نعمتهای بزرگ خداوند است.

* شاعر شعر " دریا " آقای محمود کیانوش است.

* تشبیه : تشبیه یکی از آرایه های ادبی است که نویسنده برای زیبایی و جذابیت بیشتر از آن استفاده می کند. اگر دو چیز یک ویژگی مشترک داشته باشند و در واقع از آن نظر شبیه هم باشند. ما می توانیم آن چیز را به دیگری تشبیه کنیم. در شعر دریا آب را مثل آینه دانسته است. شاعر برای زیبایی شعر خود از آب و آینه استفاده کرده است.

مادرم مثل فرشته است. ← مادر به فرشته تشبیه شده ← "وجه تشابه" مهربانی

* نکته : در تشبیه " وجه تشابه " یا همان ویژگی الزامی است. یعنی آن دو چیز که تشبیه شده اند حتماً باید ویژگی مشترک داشته باشند.

* پسوندها " ه " : با ترکیب نام بعضی از اعضای بدن می توان کلمات جدید ساخت. باید بدانیم که معنای چشم و چشمه باهم فرق دارد. مانند: (چشم+ه = چشمه)

* جمله های یک بند باید در تکمیل جمله ی اول بند نوشته شود.

کلمات هم معنی

کرگدن : جانوری بزرگ با پوست کلفت	غُرش : صدای بلند و ترسناک
زوزه : صدای بعضی از حیوانات	حاشیه : کناره ، گوشه
گسترده : وسیع ، بزرگ	ویران : خراب
فراهم : آماده	آب تنی : شنا کردن
مواد سمی : موادی که به بدن ضرر می رسانند.	کمین کردن : پنهان شدن در جایی برای حمله
مژده : خیر خوب	ی ناگهانی
مشغول : سرگرم	اکسیژن : گازی در هوا برای تنفس

کلمات هم خانواده

سکوت-ساکت-سکته	مشغول-شغل-اشتغال
جوشان-جوش-جوشیده	مراقب-رقیب-رقابت

کلمات مخالف

ویران آباد	آینده گذشته	سکوت همه
حاشیه مرکز	معلوم نامشخص	شاید حتماً
دور نزدیک	فایده ضرر	تند آهسته
آغاز پایان	نسیم طوفان	مشغول بیکار

نکات طلایی درس ۱۶ "اگر جنگل نباشد"

* جنگل یک سرمایه ملی است و حفظ محیط زیست برای ما مهم می باشد. جنگل فایده های زیادی دارد مثلاً از چوب درختان آن میز ، صندلی ، کمد ، تخت خواب ، درو پنجره ، کاغذ ، خانه های جنگلی ، قایق و کشتی و هزاران وسیله دیگر می سازیم. اگر جنگل نباشد اکسیژن مورد نیاز انسان فراهم نمی شود و مواد سمی هوا از بین نمی رود. جنگل از محل های تفریح و استراحت و گردش است. باید جنگل ها را حفظ کنیم و مراقب باشیم درختان از بین نروند.

* پسونند " ناک " : در این درس با اسم + ناک ، کلمه ای جدید ساخته می شود که حالتی را به ما نشان می دهد. مانند:

خطر + ناک ← خطرناک یعنی: کاری که خطر داشته باشد.

* نکته : مهم نیست که جمله ها چند کلمه ای باشند. می تواند یک کلمه ای یا دو یا چند کلمه ای باشند. مهم این است که معنی جمله کامل باشد.
رفتیم. معلم آمد.

هر دو جمله ی بالا معنی کامل دارند. اما جمله ی " علی در حیاط مدرسه دید. " معنی جمله برای ما کامل نیست و این سوال در ذهن ایجاد می شود که " چه چیزی را " " چه کسی را " پاسخ این سوال که با نوشتن آن جمله کامل تر می شود، مفعول نام دارد.

علی در حیاط مدرسه دید . علی چه کسی را دید ؟ علی در حیاط مدرسه معلمش را دید .

* به جمله ای که در ابتدای بند می آید جمله موضوع می گویند. که بقیه ی جمله ها باید در تکمیل کردن آن نوشته شوند.

* شاعر شعر " بهاران " آقای بیوک ملکی است.

کلمات هم معنی

کردگار: خداوند	باب: بخش، گونه، قسمت	آراسته اند: زیبا و مرتب کرده اند.
توفیق: موفقیت	اشتیاق: شوق و علاقه	نورافشانی: چراغانی کردن
بی نهایت: بی پایان	شادمان: خوش حال	فضایی: مربوط به فضا
معمولاً: بیشتر وقت ها	عظیم: بزرگ	لیز خورد: سر خورد
جنب و جوش: تلاش	می جهید: می پرید	عنکبوت: نوعی حشره که تار می تند.
مخفی: پنهان	آفرینش: خلقت	محافظة: مراقبت
مجازات: تنبیه	لغزنده: لیز، سر	حمد: ستایش
باد: باشد	شگفتی: تعجب	

کلمات هم خانواده

حمد - احمد - حامد	عظیم - عظمت - تعظیم	شکل - اشکال - تشکیل
معمولاً - معمولی - معمول	وسیع - وسعت - واسع	احوال - حال - حالا

کلمات مخالف

فریاد ≠ سکوت	مجازات ≠ پاداش
بالا ≠ پایین	وصل کردن ≠ جدا کردن
شادمان ≠ غمگین	هرگز ≠ همیشه

نکات طلایی درس ۱۷ " چشم های آسمان "

* آسمان یکی از شگفتی های آفرینش خداوند بزرگ است.

* پسوند " انه " : ترکیب برخی از کلمات با پسوند " انه " ، کلمات جدیدی با معنای جدید می سازند.
مثال: مرد+انه = مردانه ، هر چیز مخصوص به مردان مانند: کشتی ، ورزش مردانه است.

* یادداشت برداری : یعنی نوشتن چیزهایی که می شنویم ، می بینیم یا می خوانیم.

* یادداشت برداری باعث می شود چیزهایی که نوشته ایم را فراموش نکنیم. وقتی به مسافرت یا گردش علمی می روید ، خوب است دفترچه یادداشت همراه داشته باشید و دیده ها و شنیده های خود را در آن یادداشت کنید ، تا فراموش نکنید. سپس در فرصتی مناسب با منظم کردن آنها نوشته ای خوب داشته باشیم. این همان کاری است که به ما کمک می کند نویسنده ی خوبی باشیم.

* در حکایت " افتادن از آسمان " می فهمیم که باید برای کارهایمان دلیل درست بیاوریم.

* در قسمت نیایش از خداوند بزرگ و مهربان ، معلمان دانا و دلسوز و از همه نعمت های خدا تشکر می کنیم.

* جمله ی موضوع که همان اولین جمله ی بند می باشد ، کمک می کند تا خواننده موضوع را بهتر بفهمد و در نتیجه پیام را درک کند.